

Sprawozdanie merytoryczne z działalności
Ośrodka Pomocy Społecznej w Łazach w roku 2020

Obowiązek przedstawienia Radzie Miejskiej corocznego sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej wynika z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łazach jest instytucją odpowiedzialną za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz kreowanie lokalnej polityki na poziomie gminy. Jest głównym inicjatorem działań o charakterze pomocowym, aktywizującym oraz integrującym różnorodne środowiska na rzecz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, które mają na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadaniem pomocy jest zapobieganie tym sytuacjom przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej spoczywa obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej w zakresie ustalonym ustawą. Gmina zobowiązana jest zgodnie z przepisami ustawy do wykonania zadań pomocy społecznej i nie może odmówić pomocy osobom potrzebującym, mimo istniejącego obowiązku osób fizycznych do zaspokojenia jej własnych niezbędnych potrzeb życiowych. Zadania pomocy społecznej w gminie realizuje jednostka organizacyjna – Ośrodek Pomocy Społecznej.

Celem działalności Ośrodka jest organizacja i wykonywanie zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Łazy poprzez:

- Systemowe i kompleksowe udzielanie wsparcia i pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, których nie są w stanie samodzielnie pokonać.
- Podejmowanie zadań zmierzających do usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.
- Reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenie z pomocy społecznej.

W sprawozdaniu przedstawiono działalność Ośrodka w procesie przeciwdziałania zjawisku marginalizacji i wykluczenia społecznego również w aspekcie współpracy i partnerstwie z innymi instytucjami. Pokazano aspekt finansowy realizacji poszczególnych zadań, a także instrumenty oddziaływania Ośrodka, co do istotności obszarów problemowych zdiagnozowanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Łazy na lata 2014 – 2020.

Poziom i struktura wydatków w 2020 r.

Budżet Ośrodka Pomocy Społecznej został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Łazach w dziale 852 - 851 oraz 855 – 854 i został wykonany w wysokości ogółem - **22 282 777,13 zł**

Obszary marginalizacji i wykluczenia klientów Ośrodka

Organizacja, zadania, rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania określa ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, a osoby i rodziny korzystające z pomocy obowiązane są do współpracy w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Jeśli mówimy o wykluczeniu społecznym, to mamy na myśli brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa ludzi w wielu aspektach życia społecznego. W tym kontekście populacja ludzi korzystających z pomocy społecznej stanowi grupę już wykluczonych społecznie lub zagrożonych takim wykluczeniem czy marginalizacją.

W 2020 r. pomocą społeczną objęto 420 osób w 620 osób w rodzinach- osób którym przyznano decyzją świadczenia oraz pracę socjalną.

/ Dane pochodzą ze sprawozdania do MRPiPS – 03 za 2020 r. /

Czynnikami, które stanowią ryzyko marginalizacji i wykluczenia są problemy rodzin powodujące konieczność ubiegania się o pomoc wymienione w ustawie o pomocy społecznej. Te powody czy też okoliczności przyznawania pomocy można pogrupować w kilka kategorii, mianowicie:

- stan zdrowia – z powodu niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby
- potrzebę ochrony dziecka i rodziny – z powodu sieroctwa,
- przemocy w rodzinie,
- konieczności ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- trudności w przystosowaniu i integracji – z powodu opuszczenia zakładów karnych,
- bezdomności,
- pozostawania bez pracy
- uzależnienia – z powodu alkoholizmu, narkomanii
- sytuacje nagłe i nieprzewidywalne – z powodu zdarzenia losowego, sytuacji kryzysowej.

System wsparcia finansowego

Instrumenty zawarte w szeregu ustaw z obszaru zabezpieczenia społecznego, a stosowane przez Ośrodek pozwalają na wspomaganie rodzin czy osób przy spełnianiu obowiązującego kryterium dochodowego.

Nadmieniam, że do każdego z niżej wymienionych świadczeń obowiązuje inna wysokość kryterium dochodowego.

Rodzaj świadczenia	Liczba osób / rodzin /
Zasiłki rodzinne i dodatki	313 rodzin
Zasiłek pielęgnacyjny	306 osob
SZO	9 osób
ZDO	5 osób
ŚW 500+	2587 dzieci
Świadczenie rodzicielskie	41 osób
Fundusz alimentacyjny	90 rodzin
Stypendia i zasiłki szkolne	23 uczniów
Świadczenia pielęgnacyjne	44osoby
"złotówka za złotówkę "	18 rodziny
"Becik"	68 osób

Łącznie na realizację programu 500+ wydano kwotę 14 675 245, 56 zł oraz na fundusz alimentacyjny i świadczenia rodzinne 3 707 604,97 zł. oraz 300+ - 536 920,00 zł

Wydanych decyzji administracyjnych - 2 399.

Świadczenia z pomocy społecznej

Łącznie na wszystkie świadczenia z pomocy społecznej wydano decyzji w roku 2020. Wśród wydatków na świadczenia z pomocy społecznej największą pozycję zajmowały:

Rodzaj świadczenia	Kwota wydatków
- zasiłki celowe i pomoc w naturze ,pogrzeby, pomoc rzeczowa,zdarzenie losowe / 8 rodzin/	161.098,16 zł
zasiłki okresowe	260.147,45 zł
- program dożywiania	81.422,20 zł
- opłata za pobyt w DPS	483 997,15 zł
- zasiłki stałe	355 238,04zł

Bezdomność

Mówiąc o bezdomności mamy na myśli sytuacje osób, które z różnych przyczyn, czasowo lub trwale, nie są w stanie zapewnić sobie schronienia spełniającego minimalne warunki pozwalające uznać je za pomieszczenia mieszkalne. Osoba bezdomna to osoba niemieszkająca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy mimo zameldowana na pobyt stały, w którym nie ma możliwości zamieszkiwania, przy czym chodzi tak o niemożność prawną jak i faktyczną, np. konflikt z rodziną, nieuregulowany stan prawny do lokalu.

Przyczyny bezdomności w naszej gminie to:

- konflikty rodzinie
- uzależnienie alkoholowe

Ogólnie liczba bezdomnych to osoby, które przewinęły się przez Schroniska, przy czym największa ich liczba ma miejsce w okresie zimowym. W pozostałych okresach znaczna ich liczba opuszcza Schroniska i żyje na własny rachunek, nie chcąc korzystać z takiej formy wsparcia, - po czym jak zaczyna się zima wracają do Schroniska. Mają tu zapewniony jeden gorący posiłek, ciepłą kąpiel. Muszą jednak respektować obowiązujący w Schroniskach Regulamin. Miejsce w Schronisku przyznawane jest w drodze decyzji.

Na ogólną liczbę 6 bezdomnych przebywających w Schroniskach w 2020 r. 3 osoby miały uprawnienia do zasiłku stałego (z tytułu niepełnosprawności lub wieku), pozostali to renciści.

Przemoc w rodzinie

Gminny Program Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie został opracowany i przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Łazach na podstawie zapisów ustawowych zawartych zarówno w ustawie o pomocy społecznej, ale przede wszystkim ustawy o przeciwdziałaniu przemocy. Realizacja działań zawartych w Programie przyczynia się do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie jako problemu społecznego w gminie.

Na stronie internetowej Ośrodka www.ops.lazy.pl działa zakładka PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY, gdzie zamieszczane są informacje na temat możliwości skorzystania z pomocy dla osób uwikłanych w przemoc domową oraz informacje o realizowanych działaniach w ramach Programu, pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

/w załączeniu sprawozdanie merytoryczne ZI/

Ocena zasobów w zakresie pomocy społecznej

Obowiązek sporządzania i przedstawiania Radzie Miejskiej oceny zasobów w pomocy społecznej wynika z art. 16 a ustawy o pomocy społecznej. Dokonując oceny zasobów pomocy społecznej pod kątem istniejących potrzeb i problemów społecznych należy pamiętać, że na stopień rozwiązywania

z rodzinami mające na celu pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzinnych, małżeńskich, problemów wychowawczych z dziećmi. W 2020 r. z różnych form wsparcia skorzystało 19 rodzin.

2. **Mediacje rodzinne** mają na celu rozwiązywanie sporów szczególnie wśród rodzin z dziećmi, z osobami w podeszłym wieku. Pracownik posiadający uprawnienia mediacyjne bezstronnie pomaga określić kwestie sporne, wypracowuje wzajemne akceptowane porozumienia. W 2020 roku przeprowadzono 7 mediacji rodzinnych. Poważnym utrudnieniem w kontaktach bezpośrednich był stan epidemii.

3. **Zespół Interdyscyplinarny** – został powołany w celu wypracowania planów pomocy dla konkretnych przypadków sytuacji kryzysowych. Szczegółowe sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego stanowi integralną część niniejszego sprawozdania / w załączniku /.

4. Asystentura rodziny

Od stycznia 2012 r. obowiązuje ustawa „O wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej”, która swoimi zapisami nałożyła na gminy kolejne zadania do realizacji. Stosowne sprawozdanie za rok 2020 zostanie przedstawione do końca kwietnia 2021. /w załączniku schemat ilościowy /.

Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym

Wsparcie dla osób starszych i niepełnosprawnych to nie tylko wymóg nałożony przepisami ustawy o pomocy społecznej ale i zapisane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Wsparciem finansowym dla osób niepełnosprawnych oraz starszych są przede wszystkim:

- zasiłki stałe (świadczenie z pomocy społecznej),
- zasiłki pielęgnacyjne (świadczenie z systemu świadczeń rodzinnych),
- świadczenia pielęgnacyjne (świadczenie z systemu świadczeń rodzinnych).

W tej kwestii jeśli chodzi o działania niefinansowe to:

- realizacja usług opiekuńczych
- kierowanie do Domów Pomocy Społecznej

Usługi opiekuńcze – ta forma wsparcia z pomocy społecznej jest przyznawana w formie decyzji na podstawie wywiadu środowiskowego zgodnie z art. 50 ustawy. Usługi przysługują osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym, samotnym, które mają trudności w prawidłowym funkcjonowaniu w swoim środowisku. Osoby korzystające z usług opiekuńczych ponoszą odpłatności w zależności od uzyskiwanych dochodów. Stawka za godzinę usługi wynosi 29 zł zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Łazach i pozostaje bez zmian. W 2020 roku usługami opiekuńczymi objęto 54 środowiska. Przez cały rok widoczna jest tendencja zwykła w sferze zapotrzebowania na świadczenie tej formy wsparcia.

Od roku 2020 są świadczone także usługi opiekuńcze – specjalistyczne dla osób chorych psychicznie, liczba osób bjętych ta formą wsparcia w ilości 10. Usługi w całości finansowane przez budżet wojewody – zadanie zlecone.

- schronienie	31.799,81 zł
- składki na ubezpieczenie zdrowotne	32.619,66 zł
- specjalistyczne usługi opiekuńcze	45 850,00 zł
- świetlica środowiskowa "Stokrotka"	55 310,96 zł

oraz utrzymanie Ośrodka Pomocy Społecznej - 1 240 162,74 zł

Z powyższego zestawienia wynika, że największą pozycję stanowią świadczenia w postaci zasiłków i pomocy rzeczowej.

Wysoką pozycję pod względem kwoty wydatkowanej z budżetu zajmują koszty ponoszone przez gminę za pobyt mieszkańców w Domach Pomocy Społecznej. W 2020 r. Ośrodek opłacał pobyt 20 osób skierowanych do DPS-ów, wydatkując kwotę 483 997,15 zł. Gmina dopłacała do osoby umieszczonej w DPS-ię ok. 2.500 zł przy średnim poziomie kosztu pobytu wynoszącym ok. 4.000,00 zł. Podkreślić należy, że każda osoba umieszczona w DPS-ię ponosi odpłatność w wysokości 70% swoich dochodów, pozostałą różnicę do pełnego kosztu pobytu pokrywa rodzina lub gmina.

System wsparcia niefinansowego

Na gruncie ustawy o pomocy społecznej wszelkie działania podejmowane na rzecz rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności lub samodzielności osób czy rodzin są określone mianem pracy socjalnej. Praca socjalna jest też podstawą podejmowanych działań na rzecz integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem przez pracowników socjalnych.

W roku 2020 pracą socjalną objęto 217 osób w rodzinie przy czym dla ponad połowy rodzin było to wsparcie obok wsparcia finansowego. Głównym narzędziem w tym zakresie jest środowiskowy wywiad rodzinny, za pomocą którego dokonywana jest analiza sytuacji życiowej rodziny, jej zasobów i przyczyn trudności. W roku 2020 przeprowadzono 632 wywiadów środowiskowych będących podstawą do przyznawania w formie decyzji administracyjnych różnych form wsparcia finansowego i niefinansowego/ w tym wywiady alimentacyjne - 372 / Wydanych decyzji 1243 , dokumentów rozliczeniowych – informacyjnych / DPS – schronisko – dożywianie – Bank żywności , wnioski sądowe ect. -zarejestrowano 1580 .

/ dane pochodzą z raportu syst. Pomost /

Spośród wielu działań skierowanych do beneficjentów pomocy społecznej należy kilka słów powiedzieć o:

1. Terapia rodzinna – w ramach *pracy socjalnej* są prowadzone indywidualne spotkania

w/w kwestii istotny wpływ mają działania realizowane przez podmioty polityki społecznej zarówno na szczeblu lokalnym jak i ponadlokalnym. Stwierdziliśmy, że polityka rynku pracy, polityka mieszkaniowa, sytuacja demograficzna, a zwłaszcza kondycja finansowa gminy w konsekwencji coraz większej liczby zadań cedowanych na gminy bez wsparcia finansowego powoduje, że przesunięciu w czasie ulegają ciekawe programy czy projekty, a realizowane są w pierwszej kolejności zadania obligatoryjne.

Przeprowadzona ocena zasobów uwidoczniła niestety braki instytucjonalne, co w perspektywie następnych lat znacząco może utrudnić realizację zadań pomocy społecznej.

Kadra Ośrodka Pomocy Społecznej

Zadania Ośrodka wynikające z ustawy, o których wspomniano w niniejszym sprawozdaniu realizowało 23 pracowników. W wydziale świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnym pracuje 5 pracowników na stanowiskach inspektorów i 1 kierownik. Wszyscy posiadają ukończone studia wyższe. Jeden z inspektorów pełni jednocześnie funkcję IOD.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łazach zatrudnia 6 pracowników socjalnych zgodnie art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, tj. 1 pracownik socjalny na 2 000 mieszkańców lub **50 środowisk**.

Z danych statystycznych wynika, że aktualnie objętych wsparciem w gminie Łazy jest 420 rodzin.

Z danych statystycznych za 1 kwartał 2021 r wynika, że w pomocy społecznej zwiększa się liczba nowych środowisk, co może świadczyć o problemach zawodowych spowodowanych trwającą pandemią. Ta sytuacja może spowodować niedobory w kadrze pracowników socjalnych.

Inne realizowane zadania.

Ośrodek Pomocy Społecznej w okresie sprawozdawczym oprócz w/w zadań zajmował się:

- Kierowaniem osób długotrwale bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających z pomocy społecznej do uczestnictwa w zajęciach Centrum Integracji Społecznej w Łazach.
- Na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych 16 osobom przyznano prawo do bezpłatnych świadczeń zdrowotnych.
- W ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego powołanego do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, 43 rodziny objęto monitoringiem i pracą socjalną.
- Prowadzimy ośrodek wsparcia w postaci Świetlicy Środowiskowej "Stokrotka" do której uczęszcza 20 dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i niewydolnych wychowawczo w roku 2020 – zajęcia z uwagi na epidemię się nie odbywały.
- Prowadzone są na bieżąco mediacje rodzinne w ramach pracy socjalnej.
- Realizujemy Lokalny Program wspierania rodzin wielodzietnych oraz zadania wynikające z ustawy "Karta Dużej Rodziny. Łącznie objętych jest 901 osób z rodzin wielodzietnych z

terenu Gminy Łazy – jest to ogólna liczba wydanych kart.

- Prowadzimy bank żywności z usług którego miesięcznie korzysta 350 rodzin .
- Realizujemy program wspierania uczniów – stypendia i zasiłki szkolne 23 uczniów.
Z uwagi na stan epidemiczny liczba uprawnionych uczniów bardzo zmalała w stosunku do roku 2019, kiedy korzystało 82 uczniów z tej formy wsparcia.
- Prowadzimy fundusz socjalny pracowników emerytowanych oświaty dla ponad 200 osób.
- Zrealizowaliśmy projekty socjalne m.in "Nasz dziadek Mikołaj" oraz inne programy związane z

Przedstawione sprawozdanie pokazuje różnorodność zadań, jakie realizuje Ośrodek na podstawie zapisów ustawowych. Ta wielorakość wymusza na nas konieczność ciągłego doskonalenia i profesjonalizacji swoich działań. Z pewnością warunki lokalowe stanowią w pewnym stopniu ograniczenia w jeszcze efektywniejszej pracy Ośrodka Pomocy Społecznej .

Sporz. dyrektor OPS Łazy

Bożena Strzelecka – Kłopot

Łazy, dnia 24 marca 2021 roku.